

Administratieve gegevens

provincie:	Groningen
gemeente:	Stadskanaal
plaats:	Musselkanaal
toponiem:	Kruisstraat
bevoegd gezag:	gemeente Stadskanaal
opdrachtgever:	gemeente Stadskanaal
centrumcoördinaten	265.293 / 551.219
kaartblad:	13C
onderzoeksmeldingsnummer:	55786
beheer documentatie	Libau, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, gemeente Stadskanaal en E-depot
uitvoerder:	Libau
rapport:	13-25
auteur	N. van der Mei
autorisatie	drs. J. Molema
telefoon:	050-3126545
fax:	050-3123362
e-mail:	info@libau.nl

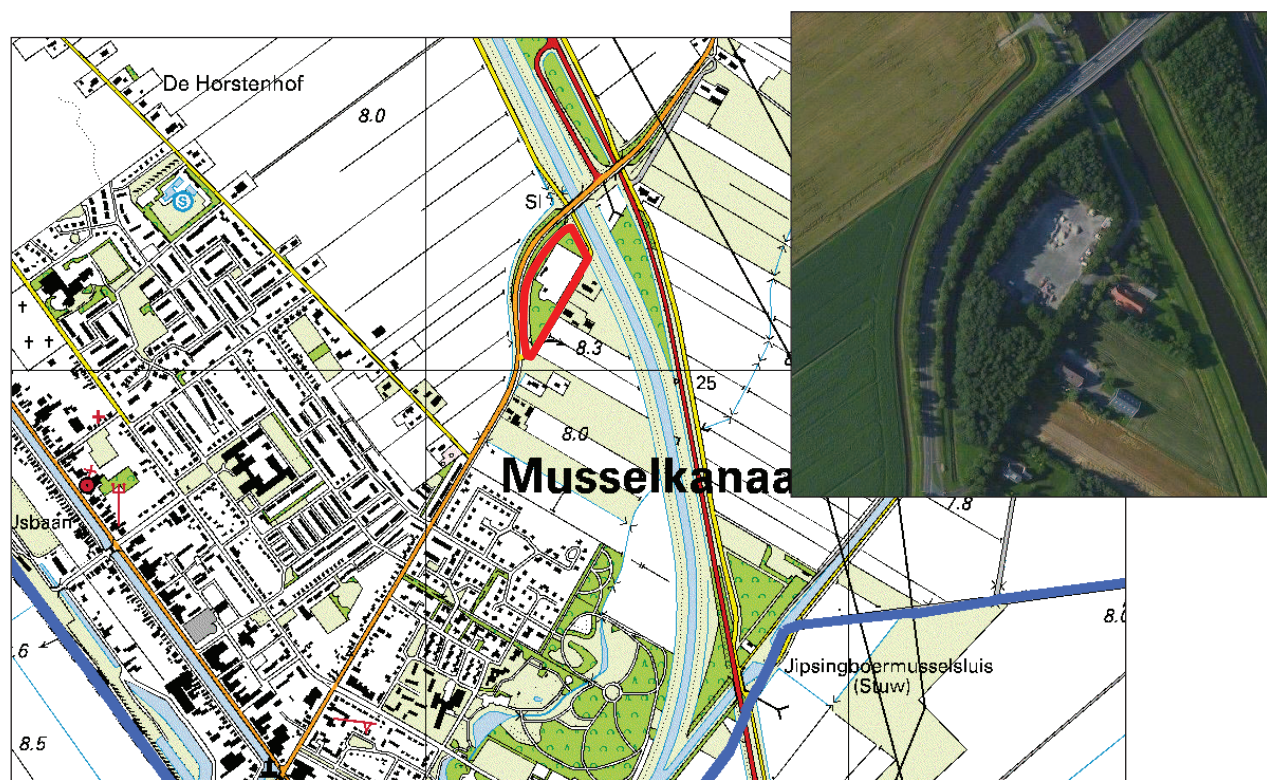

Waterberging Kruisstraat bij Musselkanaal (gemeente Stadskanaal)

Een Archeologisch Bureauonderzoek

Planvoornemen

In opdracht van de gemeente Stadskanaal, vertegenwoordigd door dhr. G. Metselaar, is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd voor een locatie tussen de Kruisstraat en het A.G. Wildervanckkanaal, nabij het kruispunt Kruisstraat/N366 te Musselkanaal (zie figuur 1). De aanleiding voor dit onderzoek is het voornemen om ter plaatse van een voormalige zoutopslag een waterberging te realiseren. Het gebied waar de ingrepen gaan plaatsvinden, wordt in dit bureauonderzoek verder aangeduid als plangebied.

Figuur 1: Topografische kaart van Musselkanaal met daarop in rood aangegeven de ligging van het plangebied bij de kruising Kruisstraat/A.G. Wildervanckkanaal (Topografische Atlas Groningen). In de inzet een recente luchtfoto van het plangebied (www.bing.com/maps).

Informatie

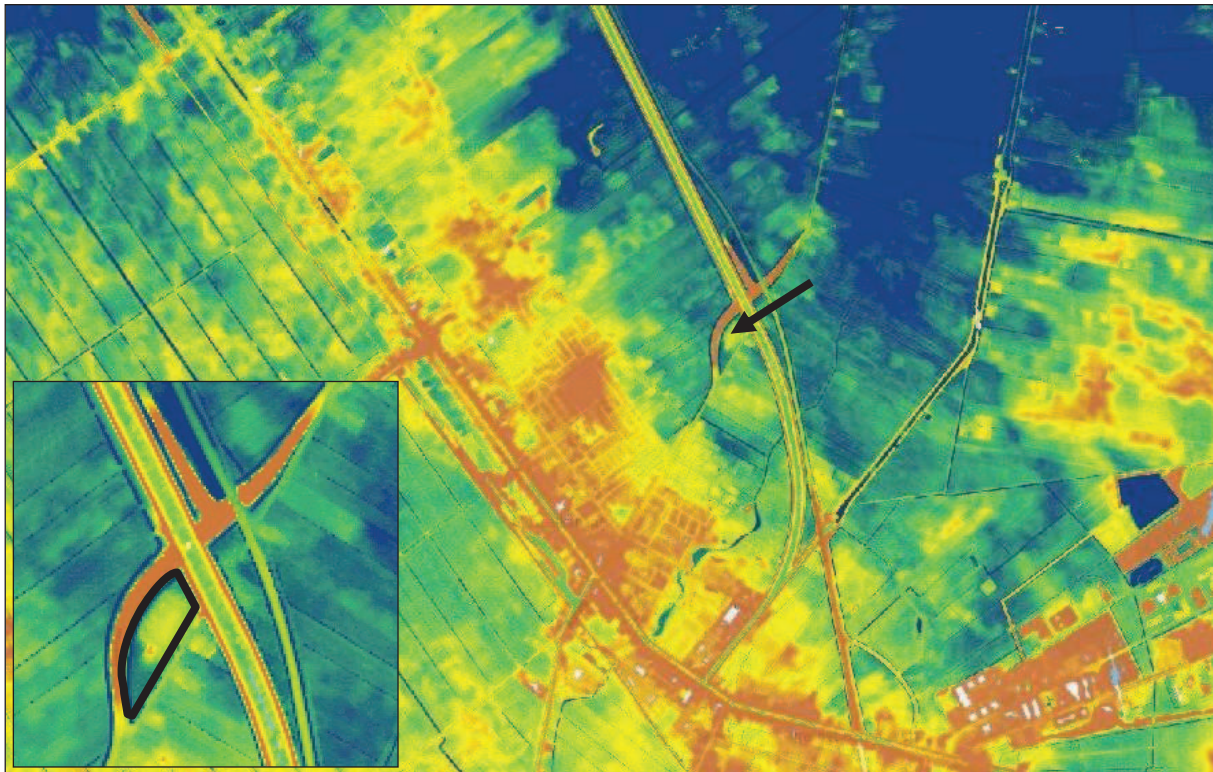
Het plangebied is gelegen ten noorden van Musselkanaal bij de brug waar de Kruisstraat het A.G. Wildervanckkanaal kruist. Dit kanaal dat in de jaren '80 van de 20ste eeuw is gegraven wordt ook wel het Kanaal Veendam-Musselkanaal genoemd. Het dorp Musselkanaal ontstond nadat in 1819 het Stadskanaal verlengd werd.

De fysisch geografische kaart van de provincie Groningen geeft aan dat het plangebied op een dekzandvlakte ligt waarop een 15-40 cm dikke laag restveen aanwezig is (codes oNv2). De bodemkaart toont in het plangebied moerige podzolgronden met een veenkoloniaal dek en een moerige tussenlaag. In het uiterste noorden van het plangebied komen moerige eerdgronden, met een veenkoloniaal dek en een moerige tussenlaag, op zand voor.

De aanwezigheid van moerige gronden duidt er op dat er al vroeg in de prehistorie sprake was van relatief natte omstandigheden, waardoor het plangebied niet erg in trek zal zijn geweest als vestigingplaats. Vanaf de bronstijd (of mogelijk al eerder) raakte de dekzandvlakte geleidelijk overgroeid met veen. Hierdoor zal bewoning van het plangebied op den duur onmogelijk zijn geworden. De grootschalige veenontginningen van de 19de en 20ste eeuw in dit gebied hebben er voor gezorgd dat de prehistorische zandgrond in het plangebied nu weer bijna aan het maaiveld ligt.

De kaart van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) toont de relatieve hoogteverschillen in de omgeving van het plangebied (zie figuur 2). Hierop is te zien dat de dorpen zoals Musselkanaal, relatief hoog gelegen zijn. Op de detailopname van het plangebied (zie inzet figuur 2) is te zien dat het centrale gedeelte van het plangebied hoger is gelegen dan de directe omgeving. Deze verhoging valt samen met het verharde gedeelte van het plangebied en heeft dus geen natuurlijke oorsprong.

Figuur 2: Hoogteverschillen in en rondom plangebied Waterberging Kruisstraat te Musselkanaal (www.ahn.nl). De rode, oranje en gele tinten op de kaart geven de relatief hoge delen van het landschap aan; de groene en blauwe tinten de relatief lage delen. De ligging van het plangebied is aangegeven met een pijl. In de inzet een detailopname van het plangebied (zwart kader).

Het plangebied is niet geregistreerd op de Archeologische Monumentenkaart (AMK), noch zijn uit het plangebied archeologische waarnemingen bekend (geen waarnemingen geregistreerd in de archeologische database ARCHIS). In de omgeving van het plangebied zijn wel enkele waarnemingen gedaan en ligt één AMK-terrein. In alle gevallen betreft het vuursteen uit het mesolithicum, dat gevonden is op hoger gelegen delen van het landschap zoals de dekzandrug waarop Musselkanaal en Horsten zijn gelegen.

Het plangebied is op het kadastrale minuutplan (gemeente Onstwedde, sectie C blad 4) uit 1828 aangegeven als veenheide. Deze veenheide was het gemeenschappelijk eigendom van de marktgenoten van Onstwedde (watwaswaar.nl & hisgis.nl). De huidige Kruisstraat/Musselweg is al aanwezig en vormt de oostgrens van de onontgonnen veenheide waartoe het plangebied behoort. In het midden van de 19de eeuw is de veenheide gedeeltelijk ontgonnen en bewoond, blijkt uit de topografische militaire kaart uit 1852 (zie figuur 3).

Tot in de jaren '80 van de 20ste eeuw was het plangebied in gebruik als weiland en bouwland. In de jaren 1980 werden het A.G. Wildervanckkanaal en de N366 aangelegd. Hierbij werd de Kruisstraat omgeleid en middels een viaduct over het nieuwe kanaal en de N366 geleid, waardoor de huidige situatie ontstond.

Geraadpleegde literatuur, bronnen en kaarten

ANWB, 2004. *Topografische atlas Groningen 1:25.000*. ANWB bv, Den Haag.

Archeologische Monumentenkaart (AMK) van de provincie Groningen.

Archeologisch Informatiesysteem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Brood, P., A.H. Hussen & J. van der Kooi (red.), 1999. *Nieuwe Groninger Encyclopedie*. REGIO-Projekt Uitgevers, Groningen.

Cultuurhistorische Waardenkaart Groningen. Provincie Groningen 2004.

Grote Historische Topografische Atlas Groningen ± 1900 – 1930, schaal 1: 25000. Uitgeverij Nieuwland, 2006. Tilburg.

Grote Historische Atlas van Nederland, 1: 50000. Deel 2: Noord-Nederland 1851 – 1855. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990. Groningen.

Historisch Geografisch Informatiesysteem Groningen (hisgis.nl).

Luchtfoto's maps.google.nl en bing.com/maps.

Minuutplans uit het begin van de negentiende eeuw en overige historische kaarten (www.watwaswaar.nl).

Schroor, M & J. Meijering, 2007. *Golden Raand, Landschappen van Groningen*. In Boekvorm Uitgevers, Assen.

Snijders, F.L., 1985. *Fysische geografie in de provincie Groningen*. Milieu- en landschapsonderzoek Provinciaal Planologische Dienst. Groningen.

Stiboka, 1985. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1: 50.000*. Stiboka, Wageningen (Toelichting gepubliceerd in 1986; kaartopname door A.E. Clingeborg et al.).

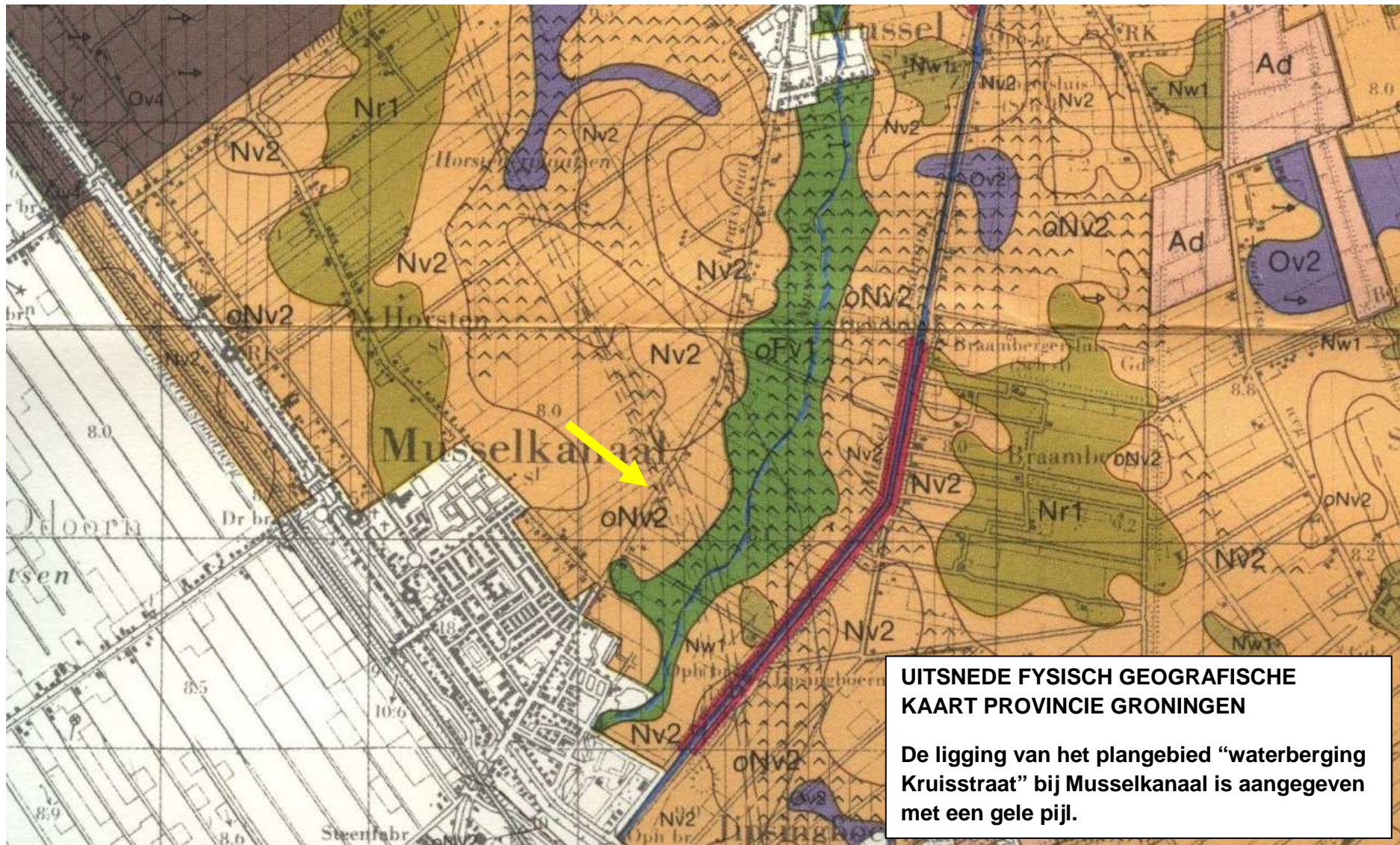
Versfelt, H.J. & M. Schroor, 2005. *De atlas van Huguenin; militair-topografische kaarten van Noord-Nederland, 1819-1829*. Heveskes Uitgevers/Drentse Historische Vereniging, Groningen/Veendam.

Archeologische periodes

paleolithicum	tot 8800 v.Chr.
paleolithicum vroeg	tot 300000 C14
paleolithicum midden	300000 - 35000 C14
paleolithicum laat	35000 C14 - 8800 v.Chr.
paleolithicum laat A	35000 - 18000 C14
paleolithicum laat B	18000 C14 - 8800 v.Chr.
mesolithicum	8800 - 4900 v.Chr.
mesolithicum vroeg	8800 - 7100 v.Chr.
mesolithicum midden	7100 - 6450 v.Chr.
mesolithicum laat	6450 - 4900 v.Chr.
neolithicum	5300 - 2000 v.Chr.
neolithicum vroeg	5300 - 4200 v.Chr.
neolithicum vroeg A	5300 - 4900 v.Chr.
neolithicum vroeg B	4900 - 4200 v.Chr.
neolithicum midden	4200 - 2850 v.Chr.
neolithicum midden A	4200 - 3400 v.Chr.
neolithicum midden B	3400 - 2850 v.Chr.
neolithicum laat	2850 - 2000 v.Chr.
neolithicum laat A	2850 - 2450 v.Chr.
neolithicum laat B	2450 - 2000 v.Chr.
bronstijd	2000 - 800 v.Chr.
bronstijd vroeg	2000 - 1800 v.Chr.
bronstijd midden	1800 - 1100 v.Chr.
bronstijd midden A	1800 - 1500 v.Chr.
bronstijd midden B	1500 - 1100 v.Chr.
bronstijd laat	1100 - 800 v.Chr.
ijzertijd	800 - 12 v.Chr.
ijzertijd vroeg	800 - 500 v.Chr.
ijzertijd midden	500 - 250 v.Chr.
ijzertijd laat	250 - 12 v.Chr.
Romeinse tijd	12 v.Chr. - 450 n.Chr.
Romeinse tijd vroeg	12 v.Chr. - 70 n.Chr.
Romeinse tijd vroeg A	12 v.Chr. - 25 n.Chr.
Romeinse tijd vroeg B	25 - 70 n.Chr.
Romeinse tijd midden	70 - 270 n.Chr.
Romeinse tijd midden A	70 - 150 n.Chr.
Romeinse tijd midden B	150 - 270 n.Chr.
Romeinse tijd laat	270 - 450 n.Chr.
Romeinse tijd laat A	270 - 350 n.Chr.
Romeinse tijd laat B	350 - 450 n.Chr.
middeleeuwen	450 - 1500 n.Chr.
middeleeuwen vroeg	450 - 1050 n.Chr.
middeleeuwen vroeg A	450 - 525 n.Chr.
middeleeuwen vroeg B	525 - 725 n.Chr.
middeleeuwen vroeg C	725 - 900 n.Chr.
middeleeuwen vroeg D	900 - 1050 n.Chr.
middeleeuwen laat	1050 - 1500 n.Chr.
middeleeuwen laat A	1050 - 1250 n.Chr.
middeleeuwen laat B	1250 - 1500 n.Chr.
nieuwe tijd	1500 - heden
nieuwe tijd A	1500 - 1650 n.Chr.
nieuwe tijd B	1650 - 1850 n.Chr.
nieuwe tijd C	1850 - heden

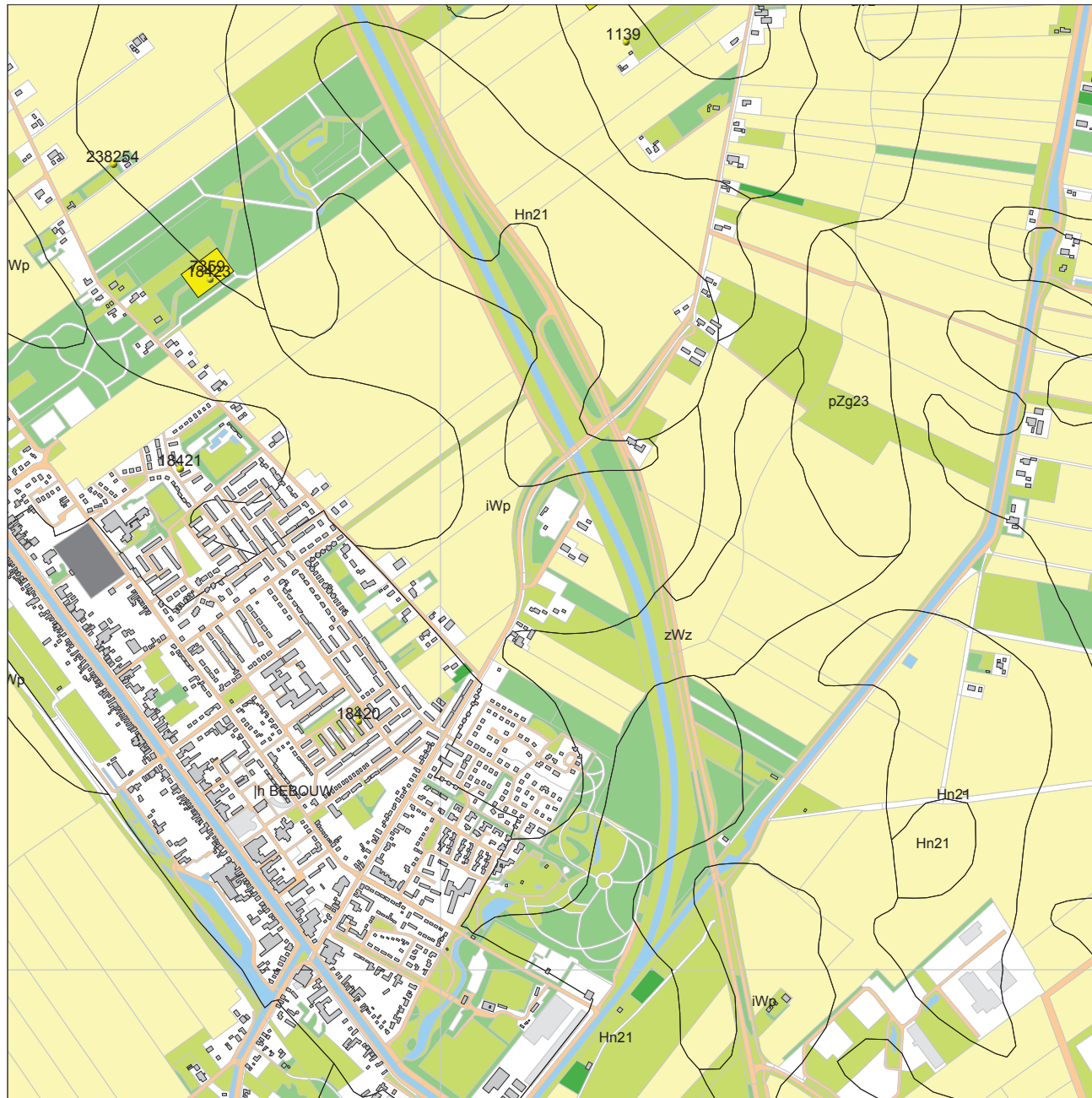

Kaart archeologie Waterberging Kruisstraat te Musselkanaal

13-02-2013

Bodemkaart, AMK en Archis

266786 / 552599

263835 / 549648

Legenda

- VONDSMELDINGEN
- WAARNEMINGEN
- HUIZEN
- BODEM ((c)Alterra)
- MONUMENTEN**
 - archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
- TOP10 ((c)TDN)**
 - bebouwd gebied
 - doorgaande wegen
 - bos
 - bouwland
 - weiland
 - boomgaard/kwekerij
 - heide
 - zand
 - begraafplaats
 - water
 - overig bodemgebruik

0 500 m

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

